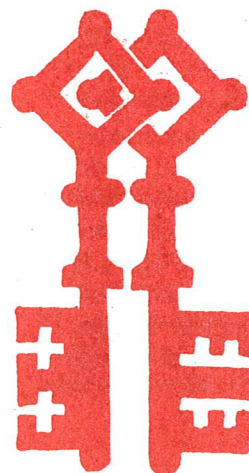
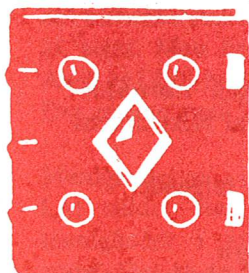

RE-FORMATIO

MEDDELELSER OM KIRKELIG FORNYELSE

2 / april 1995

ISSN 0903-6113

SYNDSBEKENDELSE

Almægtige Gud, barmhjertige Fader!

Jeg bekender,

at jeg ikke har elsket dig over alle ting, ej heller min næste som mig selv.

Jeg bekender,

at jeg ikke har givet din kærlighed råderum i mit hjerte, og at jeg har forsømt at gå dine veje.

Jeg bekender,

at jeg også i dag har syndet mod din hellige vilje og overtrådt dine bud i tanker, ord og gerninger, og at jeg kender den onde lyst i mit hjerte.

Men nu beder jeg dig for din store barmhjertigheds skyld, at du ikke vil lade mig gå til grunde i mine misgerninger, men for Jesu Kristi skyld lade alle mine synder være tilgivet og udslettet, så de ikke skal rejse sig mod mig mere.

Herre, giv min samvittighed fred.

Amen.

Synsbekendelse efter liturgisk tradition på Collegium Trinitatis.

KOMMENTAR

LM's NADVERBESLUTNING

Føres den ud i livet, er det en skismatisk handling

Af pastor Olav Fog, Blåhøj

LM - Luthersk Missionsforening - har ved sine besluttende organer åbnet for nadver i sine egne forsamlinger uden medvirken af ordineret præst. LM betoner, at den er en lægmandsbevægelse i folkekirken, og at de såkaldte nadversamvær i missionshusene ikke først og fremmest skal betragtes som nødløsninger på grund af de elendige forhold i folkekirken, men som supplement til folkekirkens nadverfejring, på samme måde som forkyndelsen og anden virksomhed i missionshusene ikke skal betragtes i modsætning til folkekirken, men som en supplerende virksomhed, der er udtryk for lægfolkets ansvar og tjeneste. LM lægger vægt på, at deres forsamlinger i missionshusene fremtræder som menigheder, der har kaldsret. Denne kaldsret har de allerede siden forrige århundrede brugt til at kalde til ordets tjeneste, til et ordnet ordets embede, uden at nogen i folkekirken har haft ondt af det. Derfor har man ud fra Skrift og Bekendelse også ret til at kalde til nadverens tjeneste.

Det må straks siges, at selvfølgelig har LM ret til at danne deres egen frikirke med eget embede og sakramentsforvaltning. Men det er netop det, LM ikke vil. Man vil forblive i folkekirken og alligevel have egne

menigheder med egen nadverforvaltning uden tilsyn af folkekirkens biskopper.

Hertil må der siges følgende:

Det biskoppelige tilsyn

Ved at være medlem af folkekirken er man allerede under biskoppeligt tilsyn. Selv om dette tilsyn bortset fra gudstjenesteliturgien ikke har den store praktiske betydning for lægfolket, så står man principielt under det, også derved, at den præst, man hører ind under, står under biskoppens tilsyn. De frie folkekirkelige organisationer er ikke mere frie, end at de gennem deres medlemmer og bestyrelser også står under dette tilsyn.

Ved at indrette embeder, der ikke står under biskoppens tilsyn, har man automatisk brudt med folkekirken. Hvis man nu frasagde sig biskoppens tilsyn p.g.a. falsk lære, manglende ret indvielse, forkert køn eller anden grund, som vor kirke gennem Bibel og Bekendelse anerkender, stiller sagen sig anderledes. Så må biskoppen kaldes til orden, fratræde, eller der må skabes nødløsninger med andre biskopper. Men det er jo netop ikke det, LM vil. Man påberåber sig ikke falsk lære, ønsker ikke nogen nødløsninger, men vil have lov til at lege

egen lille kirke i den store folkekirke. Man vil have lov til at bestemme selv, hvad evangelisk-luthersk kristendom er, uafhængigt af, hvad det kirkefællesskab, man er medlem af, siger. Man bryder fællesskabet. Altså er LM's beslutning skismatisk. Det er den også af andre grunde.

Menighedssyn

LM kalder sine forsamlinger for menigheder i nytestamentlig forstand. Det er de ikke. De er fraktioner af menigheden, for så vidt de er medlemmer af folkekirken. Hvis de var menigheder i nytestamentlig forstand, var de det jo i modsætning til folkekirkemenigheden. Man kan ikke være medlem af to menigheder. En menighed er jo ikke et hvilket som helst sammenrend af mennesker, der hører Guds ord, beder og lovpriser. Det er det heller ikke, selv om deltagerne siger det. Så ville ethvert møde i bibelkredse, missionshuse og kirkelige organisationer, f.eks. KFS, være menighedssamlinger. Det er ikke fællesskab om ensartede meninger, der er menighedsdannende. Det er derimod fællesskabet om Ordet og sakramenterne, forvaltet af det overleverede embede.

Kaldsret

LM's forsamlinger har ingen kaldsret til kirkens embede. Det har de ikke af den simple grund, at de ikke er menigheder, men fraktioner af menigheden. Derfor er LM's prædikanter ikke indehavere af ordets embede. Alle kristne er kal-

dede til at "forkynde hans gudsdomsmagt, han som kaldte jer ud af mørket til sit underfulde lys" (1.Pet. 2,9). Men det er ikke det samme som den Ordets tjeneste, der hører til kirkens embede, heller ikke når forkyndertjenesten bliver en Ordets tjeneste, sådan som vi kender den fra indremissionærerne. Her ville en betegnelse som evangelisttjeneste være mere passende. Det er da også den, Indre Mission bruger om sine missionærer. Det samme burde LM også gøre.

Embedssyn

Da LM således aldrig - uanset hvad de selv siger - har kaldet nogen til ordets embede, kan de heller ikke kalde nogen til nadverens embede med den begrundelse, at de har kaldsret, fordi de har kaldet til ordets embede, hvad de altså netop ikke har.

Man får heller ikke nadverens embede, fordi man vælges til det af en forsamling. Til rettelig kaldet hører der betydeligt mere end blot valget og udnævnelsen. Der hører bl.a. også, at kandidaten prøves af den tilsynsførende (biskoppen) og således godkendes af den samlede kirke, og at han overdrages embedet under bøn og håndspålæggelse ved den gudstjenestelige akt, der hedder ordination. For det embede, man indvies til, er ikke menighedsens embede, hverken den enkelte menigheds embede eller en funktion af menighedens almindelige præstedømmme, men Kristi embede, det af ham indstiftede og til

apostlene overdragne embede.

Sagen er jo den, at det almindelige præstedømme er de troendes præstedømme. Ved dåb og tro får vi del i alt, hvad der hører Kristus til, også hans præstedømme, herunder hans embedsfunktioner. Men troen er usynlig i den forstand, at ingen kan granske hjerterne. Derfor er de troendes præstedømme også usynligt - man kan ikke med sikkerhed sige, hvem der hører til det. Der kan derfor ikke bygges noget embede op på det. Man kan ikke bygge noget synligt på noget usynligt. Det eneste, der kan bygges på, er det synlige, nemlig dåben, men den er jo ikke nogen garanti for det almindelige præstedømme. Af den grund må der kræves noget mere, for at Kristi embedsfunktioner kan udføres, nemlig et særligt embede, hvilket Kristus da også har indstiftet, da han udsendte sine apostle.

Netop Kristi indstiftelse af embedet fremhæves gang på gang af Martin Luther. For luthersk embedstænkning er det karakteristisk, at ingen kan udføre de til embedet hørende funktioner uden embedsfuldmagt, som må overdrages. De troendes almindelige præstedømme giver i sig selv ikke en sådan ret. Ingen - hverken enkeltpersoner eller menigheder - kan tiltage sig en sådan ret under påberåbelse af sit almindelige præstedømme. Ganske vist giver præstedømmet del i alt, hvad der hører Kristus til - også hans embedsfunktioner -, men det kan ikke bruges til noget af to grunde: dels som allerede nævnt,

fordi præstedømmet er usynligt (det er ikke sikkert, at en person, der påstår, at han har præstedømmet, virkelig også har det), dels fordi præstedømmet, hvis vi skal til at regne med usynlige størrelser, jo tilhører hele menigheden, hvorfor ingen kan tiltage sig retten til at udføre det, som alle kan, uden hele menighedens sanktion. Derfor har Kristus indstiftet et særligt embede, som menigheden vælger mænd til. Det særlige embede er ikke udledet af det almindelige præstedømme, men bygger ene og alene på Kristi indstiftelse. At den, der indvies til det særlige embede, så også har del i de troendes almindelige præstedømme, må man håbe og bede om. Men hvem ved? Det er heller ikke det afgørende. Det afgørende er, at det er ret lære og sakramentsforvaltning. Det er af ordet og sakramenterne, troen skal leve, og ikke af embedsbærerens tro.

Derfor har LM og dens forsamlinger ingen kaldsret, så længe de vil stå i folkekirken. Udøver de kaldsret alligevel og foretager ordination uden biskoppernes godkendelse, er de skismatikere og er dermed automatisk udtrådt af folkekirken. Og udøver de kaldsret blot ved udpegning af "nadverledere" fra gang til gang, er de lutherske kættere, der må kaldes til orden eller udtræde af folkekirken.

Nadversyn og liturgi

I den rapport vedrørende spørgsmålet om eventuel nadver i Luthersk Missionsforening, som LM udsendte

som tillæg til Missionsvennen i februar 1990, gives der en fremstilling af nadveren, som der ikke står noget forkert i - så vidt jeg kan se det. Det forkerte er det, som mangler. Nadveren kaldes et sakramente, indstiftet af Jesus Kristus med befaling om, at den skal blive ved med at finde sted. Den har den gamle pagts påskemåltid som sit forbillede, den er fællesskab om Kristi legeme og blod, som virkeligt er til stede i nadverens brød og vin, altså realpræsens. Den er en forkyndelse af Jesu død for os, et fællesskabsmåltid med Kristus og med nadverdeltagerne og en forsmag på den himmelske nadver. Alt dette er godt og rigtigt. Men nadveren kaldes også et mindemåltid, og her menes der udelukkende, at vi mindes, hvad Kristus gjorde for os - ikke noget med, at ihukommelsen - anamnesen - er en nutidiggørelse af Golgataofferet, sådan som klassisk nadverteologi lærer det.

I det hele taget lægges der så stor vægt på, at offeret fandt sted een gang for alle, at det historificeres som en fortidig begivenhed, der kun kan genfremkaldes i erindringen, mens dets samtidighed, dets nærvær, glemmes. Nadveren bliver således først og fremmest for dem, der er i stand til at erindre 2000 år tilbage og forestille sig forsoningens frugt så at sige har ligget på lager indtil nu, og ved uddelingen bliver det eneste nutidige i nadveren. Kristi legeme og blod er vel også nærværende, ja, men det mister helt sin betydning i forhold til for-

soningens frugt, hvis åndelige konsumering er det afgørende. Selv om realpræsens læres, forbliver det kun teori uden egentlig betydning, hvilket viser sig i liturgien.

Klassisk nadverteologi lærer her, at det én gang bragte offer - ikke kun dets frugt (som om offeret og dets frugt kan skilles ad) - er nærværende ved hver nadverfejring og giver os adgang for nådens trone. Det er dette, som kommer frem i kirkens klassiske liturgi. Men i LM's nadverliturgi mangler alt dette. Deres nadversamvær, som de så karakteristisk kalder det, minder om nadveren i presbyterianske menigheder og de fra den calviniske tradition udgåede frikirker som baptister og pinsefolk. Man sidder på stole / bænke og lader brød (franskbrød) gå rundt fra hånd til hånd. Selve nadverliturgien består kun i oplæsning af indstiftelsesordene - ikke engang Fadervor er der. Der mangler det hellige, der mangler at falde ned for korsets fod, der mangler fryden ved at stå for nådens trone sammen med vor korsfæstede og opstandne frelser. I stedet er der kun fromme sjæles åndelige konsumering af Kristi offers frugt. Hvad hjælper ret teologi om realpræsens, når man dybest set er ligeglad med den, fordi man i virkeligheden er reformert. LM's nadversyn, sådan som det kommer til udtryk i deres nadversamvær, er luthersk set et kætteri. Derfor må de vende om fra deres gale veje eller træde ud af folkekirken.

LM og Kirkelig Fornydelse

Som det fremgår af ovenstående står LM og Kirkelig Fornydelse ret langt fra hinanden. Det er, som om der er tale om to forskellige konfessioner. Alligevel er der et vist samarbejde mellem os, fordi vi regnes for at høre til på kirkens højrefløj. Vi samarbejder på Menighedsfakultetet i Århus, i "De 8" (8 kirkelige organisationers samtaleforum) og i "Landskonventet" for præster, som afholdes årligt, første gang på Trinity ved Snoghøj. Dette samarbejde skyldes for en stor del, at vi har fælles modstandere: hele den poppede folkekirketeologi. I anden række kommer, at vi begge gerne vil stå på Bibelen og Bkendelsens grund, selv om vi på flere punkter tolker Bibelen og Bkendelsen forskelligt. Vi er dog enige i afvisningen af kvindelige præster, vielse af fraskilte, abort, eutanasi, tilladelse til vielse af homofile.

Vort forhold til LM er i forvejen ret kompliceret. Deres nadverbeslutning har kun kompliceret det

yderligere. Min vurdering er, at de, der praktiserer fri nadver i missionshusene, foretager en skismatisk handling og har med selve handlingen udmeldt sig selv af folkekirken. Dette bør biskopperne sørge for. Men de, der ikke praktiserer fri nadver, bør vi i broderlighed kunne have et samarbejde med på de punkter, hvor vi er enige. Hvor vi er uenige, bør vi optræde hver for sig.

På Menighedsfakultetet bør vi klart tilkendegive, at LM's nadverbeslutning er en skismatisk handling og ikke i overensstemmelse med Bibel og Bekendelse, så ingen - hverken biskopper, præster eller lægfolk - er i tvivl om, hvor MF står. Bidragydere, studenter, lærere og medlemmer af styrende organer for LM, som er i stand til at leve med denne tilkendegivelse, er velkomne på MF. Det bliver deres problem. Som Grundtvig må vi skelne mellem kirke og skole. I skolen skal der være større frihed end i kirken.

ANNONCE

Pastor Poul Ulsdals sidste bog
I KIRKEKAMPENS TEGN
Erindringer fra et præsteliv

Har fået meget fine anmeldelser. Er bl.a. blevet kaldt "spændende som en roman". Her får man en beretning ikke blot om "Den nye Højkirkeligheds" opståen, men også om tilblivelsen af "Kirkens Ja og Nej" og konsekvenser deraf i vores kirke.

Lohses Forlag. 204 sider. Kr. 198,-.

ET BISPEVALG eller: Om ikke at handle i tro.

Af pastor Knud Christensen, Frederikssund

Det var vist nok Indre Mission, der tog initiativet til at indbyde præster på den såkaldte højrefløj i København til præstekonventer to gange om året. Selv om jeg ikke er præst i København, har jeg dog modtaget indbydelse og deltaget.

Ved et sådant præstekonvent på Amager den 13. maj 1993 bad pastor Jens Simonsen, Buddinge, under gudstjenesten for de kommende bispevalg. Denne bøn satte noget i gang i mig, så jeg skrev til ham og vi talte sammen pr. telefon og aftalte at mødes den 29. august 1993. Mit udgangspunkt for vor samtale var dette, at jeg ville blive meget ked af det, hvis den kommende biskop i Helsingør blev en kvinde. Jeg ville blive ked af det, ikke blot for min egen skyld, men for Kirkens og for vort folks skyld. Det tror jeg nok, vi begge to var enige om, så vi besluttede os til at invitere lige-troende til et møde i Buddinge Kirke den 11. oktober 1993. Vi inviterede både præster og menighedsrådsmedlemmer. Der kom 16.

Jens Simonsen bød velkommen og kom med en saglig indledning om baggrunden for mødet; og så begyndte vor samtale. Hvad ønsker vi? Hvem kan opfylde de kvalifikationer, vi gerne vil pege på? Og hvad med taktikken? Og så var der

en ting, der slog mig: vi var ikke kommet ret langt ind i drøftelserne, før end det blev pointeret, at det endelig ikke måtte komme frem, at vi var mødtes, fordi vi ikke ville stemme på en kvindelig kandidat! På vejen hjem og dagen efter gik jeg og funderede over dette. Hvorfor nu den angst? Hvorfor er der ting, man ikke vil tale om? Jeg kom til at tænke på magthavere, der har lukket munde på deres undersåtter. Der var ting under Hitlers regime, man ikke kunne tale om uden at risikere både det ene og det andet. Det samme gjaldt i Stalins tid. Er der mon også hos os nogle magthavere, der lukker munden på os? Hvis det er tilfældet, så er det på tide, vi får munden lukket op! I debatten på mødet ville man gerne pege på det positive. Man fandt det åbenbart negativt ikke at ville stemme på en kvinde til bispeembedet. Jeg har svært ved at se det negative i det. For mig er det at holde fast ved Kirkens tro absolut noget positivt, og jeg tror oven i købet, det er gavnligt for menneskelivet, om vi gør det. Den udglidning, der er sket i vor kirke, har ikke været til gavn for folkelivet eller for det enkelte menneskes lykke og da slet ikke for børnene. Dette blev også berørt af et menighedsrådsmedlem, der talte

noget om børn i sociale boligblokke, børn af enlige mødre eller af brudte ægteskaber, børn, der længtes efter en far, og som ser Kirken vie deres mor til både den anden og den tredje "far".

Vort folk og vor Kirkes ægteskabsproblemer blev også berørt i forbindelse med det kommende familieliv i bispegården. Kan den nye biskop være skilt og gift igen? Til dette spørgsmål sagde nogle af deltagerne i mødet et klart nej!

Under samtalen var der kræfter, der forsøgte at stoppe talen om de kvindelige præster, men det blev forhindret, og resultatet af mødet blev, at det, der holdt sammen på os, var, at vi ikke ville stemme på en kvindelig kandidat, og så længe ingen anden gruppe i kirken var kommet med en god kandidat af mandkøn, var det vores opgave at finde en sådan.

Vi havde nogle navne fremme på bordet, og nu citerer jeg fra mine notater fra mødet: "Under mødet fik vi at vide, at der er nogle, der arbejder for Viggo Mortensen, Århus, og at en kvindelig præst ved domkirken arbejder for sig selv, men dog med hjælp fra andre. Man diskuterede selvfølgelig også, hvilke chancer de nævnte kandidater har for at blive valgt".

Konklusionen blev den, at vi skulle mødes igen den 29. november 1993, og at vi fortsat kun skulle tale om mødet til folk, der ikke ville stemme på en kvindelig kandidat.

På mødet den 29. november drøf-

tede vi endnu engang dette problem, og jeg fornåm en uafklaret holdning og mangel på mod. Vi sad mellem to stole og drøftede, hvad der er opnåeligt og hvad ikke. En kandidat, som vi havde drøftet og henvendt os til, havde sagt nej, og vi fik at vide, at der havde været rettet henvendelse til rektor Niels Thomsen, Præstehøjskolen, og at han også havde sagt nej. Egentlig stod vi på bar bund, men vi besluttede at være lidt mere aktive, finde en kandidat og holde møde den 31. januar 1994.

Et citat fra mine notater efter mødet: "Vi talte også lidt om Indre Mission. Dets dage i menighedsrådene i Nordsjælland er vist nok talte. En kvindelig præst ved domkirken fører sig frem, og hun har prædikeret så smukt, at Luthersk Mission er blevet splittet på hende, og hun er de bløde missionsfolks kandidat. Stakkels IM. Det må ikke være nemt at forvalte for hovedbestyrelsen. Det må være muligt at finde en kandidat, der vil respektere Kirkens gamle syn på ordination og også de unge theologiske kandidaters. Demokratiets dage i folkekirken er talte, men det er Kirkens dage ikke!"

Inden mødet den 31. januar viste det sig, at der ikke havde været rettet henvendelse til Niels Thomsen om at lade sig opstille til bispevalget. Derfor henvendte vi os til ham, og resultatet blev så, at han blev den kandidat, vi pegede på. Foruden hans teologiske kvalifikationer var vor begrundelse også

den, at han er enkemand (altså hverken fraskilt eller gift igen) og at han helt klart har udtalt, at højrefløjen har hjemstedsret i folkekirken. Desværre kom spørgsmålet om vielse af lesbiske og homofile frem, og da han ikke afviste dette, var vi nogle stykker, der gik ud af arbejdet for hans kandidatur, men andre fortsatte det. Han blev opstillet til valget, og jeg meldte mig på falderbet som stiller for ham.

Nu er valget så overstået. I stedet for, at det blev ikke en kvindes mand, blev det en mands kvinde. Og jeg har ikke handlet i tro!

Da Leer Andersen gik af som biskop, var vi nogle stykker, der også gik sammen for at tale om bispevalg. Dengang må der åbenbart have været mere sammenhold

på "de troendes skare", for jeg husker, at der var ingen tvivl, og vi fik opstillet en kandidat (Oluf Paaske), der sad ved et stort møde i Hillerød og sagde, at han gik ind for Kirkens gamle tro.

Hvad der er sket i Helsingør Stift med "de troendes skare", ved jeg ikke, men sammenhold har der i hvert fald ikke været.

Bispetjenesten er af stor betydning for Kirkens liv, også hos os, og jeg skal ikke være stiller for en kandidat, der giver mig lov til at være her, men jeg skal være stiller for en kandidat og stemme på en kandidat, der vil bære Kirkens tro og arbejde for den og om nødvendigt: tale magthaverne imod.

Så: Jeg har ikke handlet i tro!

Fra det norske blad *Lære og Liv* (nr.3, 1994) bringer vi endnu en artikel.

VIRKELIGHED OG VISION

Af biskop emeritus Bertil E. Gärtner, Göteborg.

Oversat af Johs. M. Nielsen.

Abbeden underviste den unge munk: "Jeg ved, at du synes, at alt er godt i denne verden. Men det ydre bedrager. Vi ser bare en lille del. Fejltolk ikke delen og tro, at den er helheden. Virkeligheden er meget mere kompliceret, end du tror. Derfor er det vanskeligt at se, hvad virkeligheden behøver".

Martin Luther King havde en drøm, hvor han så farvede og hvide

finde hinanden. En utopi, sagde mange. Men delvis blev den sand, men ikke før han, som havde visionen, satte livet til.

Til tider realiseres visioner og drømme hurtigt. Til tider tager det århundreder og endnu længere tid.

Højkirkeligheden havde mange visioner i halvtredserne, når det gjaldt Kirken. For mig var det den bevægelse, som havde de klareste

mål for fornyelse. Den ville restaurere Kirken både i lære og gudstjenesteliv. Det så ud til, at der var muligheder for, at vor kirke mere og mere skulle indlemmes i den almenkirkelige, katolske livsstrøm, som har gennemstrømmet århundrederne.

Der var grund til optimisme. Men mange med mig mistede den vision, da den svenske kirke i 1958 under tryk fra rigsdag og massemedier besluttede at opgive Skriften og Kirkens urgamle tradition i spørgsmålet om præsteembedet. De, som var positive for beslutningen, troede de så virkeligheden. Kvinder som præster skulle give kirken en vækkelse. De skulle give ny kraft i kirken, vække slumrende sjæle ude i menighederne. Jeg kunne ikke dele denne vision. Så enkelt er det ikke at inspirere Kirkens åndelige vækst ved at ændre ordningen for præsteembedet. Man så delen, men ikke helheden. I dag kan man se, at virkeligheden og visionen ikke stemmer overens. Åndelig fornyelse kan ikke vindes på den måde. Derfor er det fremdeles Kirkelig Fornyelses opgave at vove at gå ind for et alternativ - at holde fast ved Kirkens apostolske arv i dette spørgsmål og være i samklang med de store kirketraditioner ude i verden.

Vi længtes efter skilsmisse mellem kirke og stat, men oppositionen var stærkere, og vi fik en ny statskirke, et sejt bureaukrati, en organisation, som fremdeles lider af elephantiasis. Jeg forstår dem, som havde en visi-

om en åben folkekirke, som alle tilhører, rigsdækkende og gennemdemokratiseret, og som skulle give Svenska Kyrkan dens tidligere stilling i folket tilbage. Men den vision holdt ikke. Jeg så det som en fejlagtig virkelighedsopfattelse. Man så dele, ikke helheden, en fungerende organisationskirke uden åndelig kraft. Jeg tror ikke, de, som tog beslutningen dengang, så den dybere åndelige virkelighed, som er Kirkens inderste væsen.

Det er positivt, at mange har den ambition at sætte lighedstegn mellem kirken og folkets sociologiske kollektiv. Men det er en utopi at tro, at Svenska Kyrkan endnu en gang skal omfatte hele folket. Virkeligheden ser anderledes ud. Vi har visionen af en helt fri kirke.

Men hvorfor er de besluttende organer så ængstelige? Har man mistet visionerne? Er man bange for det, som ligger i en helt fri kirke? En kirke og menigheder, som må spænde musklerne for at eksistere, som ikke længere kan stole på offentlige bevillinger. Alt for at holde kirken i gang fra det små til det store. Penge kan holde menigheder i gang i ydre henseende. Men vor vision er en helt fri kirke, som tager ansvar både for økonomi og udvikling, og som satses på det eneste bærekraftige i åndelig henseende, at vove at være Kirke med alt, hvad det indebærer af respekt og kritik. Vi tror, det ville betyde en vitalisering af vore kirkemedlemmer. Hvad enten vi vil eller ikke, går vi frem mod en kir-

ke, som må lære sig at stå på egne ben, og da gælder det om at have ben at stå på.

Andres visioner

Til tider hører jeg den hellige Benedikts ord til munken Markus. "Vor tids ånd, temperatur, fører til større mørke. Nu er det på tide for os", sagde Sankt Benedikt, "at vågne op af vor søvn. At vente i mørket på, at Herren åbenbarer sig påny." Ja, vi kommer nok til at regne med en hel del mørke, inden vi kommer til at se, at Ånden bygger nyt i vor kirke. Men det er vor vision: Herren fortsætter at åbenbare sig som den levende kirkes Herre, som rækker os det brød, der giver verden liv.

Før årtusindskiftet leder mange forskellige grupper efter visioner. I en ny antologi "Andre tider" skriver forfattere og journalister om folkehjemmet, som forsvandt. LO's informationschef forklarer skuffet, at socialdemokratiet mangler en vision for fremtiden. Alt drejer sig om politik med korte perspektiver og markedstilpasning.

Forfatteren Kallifatides smiler ad svenskernes manglende evne til at håndtere kriser. "Så snart et problem ikke er løst, fremstår det som evigt. Sådan er holdningen her. Men det kommer til at gå. Vi kommer ud på den anden side, selvom det bliver en lang proces, måske ti år eller længer". Da jeg læste dette, havde jeg ikke en bestemt følelse af, at dette kunne siges om vor kirke, den forsvundne folkekirke. Kirken mangler fornuftige visioner

om fremtiden, som bygger på virkeligheden. Og den har ingen evner til at håndtere kriser. I vor kirke er det hele tiden trusler eller tvang, som er midlerne, når man skal løse kriser. Man angriber det, som ser ud til at være svagest og mindst. Vi, som bekender os til apostolisk tro og ordning, os kan man tage, for der har man støtte af medierne og opinionen. Men man har ikke kraft til at løse embedskrisen på en åndelig måde. Derfor er vi ikke bange for truslen om ordinationsnægtelse af dem, som mener, at præsteembedet er forbeholdt manden. Det går aldrig at slå den Ådens kraft ned, som ligger i det, som Kristus har givet sin Kirke at forvalte.

Man lagde asfalt på gaden, hvor jeg bor. Den dækker over kanten, hvor det voksede og var grønt, en hård, sort masse. En måned efter så jeg, at noget var i færd med at bryde igennem. Nu vokser der grønt i den sorte asfalt. Jeg går ofte forbi, når jeg lufter hunden. Og jeg nikker med et smil. Det, som Kristus står for, er liv og kan ikke stoppes.

I en leder skriver redaktøren for Kyrkans Tidning, at den gamle folkekirketanke fremdeles er gangbar. Jeg tror, at redaktøren ser delen, men forveksler den med helheden. Han har ret, når han siger, at alle kristne skal søge nærmere til hinanden for at vinde et afkristnet folk. Men han tager fejl, når han udbasunerer, at vækkelseskristendommen er mislykket, fordi den kun har nået et mindretal i

befolkningen. Men virkeligheden så anderledes ud. Mange steder nåede vækkelsen store dele af befolkningen, og det bør vi være uendelig taknemmelige for.

Hvilke nye metoder må man da anvende ifølge denne Kyrkans Tidnings vision af fremtiden med en kirke, som skal favne alle? Verds- lige foretagender kan lære os meget. Budskabet gøres enklere. Det klarer sig for resten med kærlig- hedsbuddet. Hvad kærligheden står for, angiver man ikke. Lokalmeni- ghederne må fylde begrebet med indhold. Vinden er vendt, tror re- daktøren. Man kan ane den stille susen, som bebuder Herren.

Jeg tror ikke på den vision, for Kirken har snart 2000 års erfaring, og kirkehistorien er entydig. Det er kun ved brug af nådemidlerne, at Åndens fornyelse kommer til men- nesker. Hverken moderne markeds- føring eller udtynding af budskabet eller indholdsløs næstekærlighed fører til åndelig fornyelse. Det er kun Helligånden, som kan skabe fornyelse. Vistnok blæser Ånden, hvorhen den vil. Den virkelighed kan vi ikke forudse. Men der findes visse principper, som Åndens virk- somhed altid har fulgt og som jeg vover at tro også gælder, når vi nærmer os år 2000.

Nåden og sandheden

Jeg var med ved en mindegudstje- neste i Göteborg i anledning af den kendte frikirkelige evangelist Frank Mangs bortgang. Han har betydet utrolig meget for vækkelsesbevægelsen i Norden fra 1930-erne og frem

til vor tid. Han var en sindig reflek- teret forkynner. Et princip, som han ofte tog frem, var nåden og sandheden. Sandheden står som det, Gud har åbenbaret i Skriften. I hans sidste artikelsamling står der: "Nåden og sandheden hører sam- men. De hører sammen så fuld- stændig, at ingen af dem kan virke- liggøre, hvad Gud vil, uden den andens bistand. Bruger jeg sandhe- den uden nåden, så bliver jeg en religiøs skarpretter, som ubarmhjer- tigt stikker sværdet i andres samvit- tighed uden at kunne hele og læge. Og rykker jeg nåden løs fra sand- heden, bliver jeg en religiøs kvak- salver, som bruger plaster, hvor jeg burde bruge operationskniven. Sand- heden uden nåde skaber fortvivlelse og trældom, og nåden uden sand- hed skaber religiøs letsindighed."

Ordsammenstillingen "nåde og sandhed" genkender jeg fra Johan- nes i hans evangelium, hvor han skriver i åbningsordene: "Jesus var fyldt af nåde og sandhed ... nåden og sandheden er kommet gennem Jesus Kristus". (Kap.1,14 og 16). Nåden vokser frem af korset, hvor Kristus døde for os. Sandheden lever sådan som brødet, der kom- mer ned fra Himmelen, Jesus Kri- stus.

Nåden og sandheden er ikke en del af Guds virkelighed. De er vir- keligheden. Og det er dette, som Kristi Kirke har at bære frem og virkeliggøre gennem sakramenterne, gudstjenesterne og søskendefælles- skabet.

(fortsætter side 45)

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

LANDSKONVENT 1995

Hovedtema:

ET HELLIGT LIV

25. - 27. maj

i

Frederikssund Kirke og Præstegård

Kirkegade 9

Frederikssund

ET HELLIGT LIV

I vor kirkes indgangsbøn beder vi om, at jeg hver dag kan "forbedre mig i et helligt liv og levned". Vi har hørt det så tit og har måske undret os over, hvad der lå i det udtryk. For det med et helligt liv har ikke just været på mode i vor kirke.

Hvad er i grunden et helligt liv og levned? Er det overhovedet noget, man kan forbedre sig til. Er det noget med at fortjene godhedsmedaljer? Eller er der et aspekt i kristenlivet, som vi af lutter angst for moralisme har overset? Har det hellige overhovedet noget med moral at gøre?

Sådan kunne man blive ved med at spørge. På Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE's landskonvent i Frederikssund i Kristi Himmelfartsdagene vil vi tage spørgsmålet op i tre foredrag og belyse det såvel bibelsk som historisk og aktuelt. Samtidig vil vi debattere den aktuelle kirkelige situation. Men det vigtigste for os er dog messerne og tidebønnerne. Det er her livet finder sin fuldendelse - for Guds ansigt!

Velkommen til at være med i dette fællesskab!

Olav Fog
formand

PROGRAM

Kristi Himmelfartsdag, den 25. maj.
Kl. 19,00: Velkomst og Vesper i kirken.
Kl. 20,00: Hans Olav Okkels: Det hellige i Det gamle og Det nye Testamente.
Kl. 22,00: Completorium.

Fredag den 26. maj.
Kl. 8,00: Messe. Celebrant: Bjørn Hansen.
Prædikant: Poul Dahl.
Kl. 9,30: Morgenmad.
Kl. 10,00: Generalkapitel efter vedtægterne.
Kl. 12,00: Tolvsang.
Kl. 12,15: Frokost.
Kl. 13,30: Generalkapitel fortsat. Olav Fog:
Oplæg til drøftelse af folkekirkens aktuelle situation (bispevalget i Helsingør Stift)

Kl. 16,30: Evangeliserende møde på Torvet.
Kl. 17,00: Vesper med procession. Prædikant: Bjørn Hansen.
Kl. 18,30: Middag.
Kl. 20,00: Gert Holthor: Hellige vidner i historien.
Kl. 22,00: Completorium
Lørdag den 27. maj.
Kl. 8,00: Messe. Celebrant: Knud Christensen. Prædikant: Jais Tinglund
Kl. 9,15: Morgenmad.
Kl. 10,00: Frede Møller: Kaldet til at være hellige.
Kl. 12,00: Tolvsang
Kl. 12,15: Frokost.
Afslutning ca. kl. 13,00

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Under hele landskonventet er der lejlighed til privat skriftemål. Der er mulighed for privat indkvartering. Konventsafgift: Kr. 100,- for hele landskonventet. For enkelte foredrag betales kr. 25,-.

Priser for mad: fremgår af tilmeldingsblanketten.

Tilmelding til måltider sker senest den 17. maj til FKF's regnskabsfører, Jørgen Poulsen.

Mødeleder: pastor Olav Fog.

TILMELDING

Navn

Adresse

Telefon

anmelder hermed min deltagelse i Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE's landskonvent i Frederikssund den 25.-27. maj 1995 og ønsker at deltage i følgende måltider:

Fredag den 26. maj: Morgenmad 15 kr. kr.

Frokost 35 kr. kr.

Middag 45 kr. kr.

Lørdag den 27. maj: Morgenmad 15 kr. kr.

Frokost 35 kr. kr.

Pris for måltider i alt kr.

Konventsafgift (100 kr., 75 kr., 50 kr. eller 25 kr.) kr.

At betale i alt kr.

Beløbet er indsendt til FKF's regnskabsfører Jørgen Poulsen, Christianshavns Voldgade 43,3th, 1424 København K. Postgiro nr. 2 08 81 42 pr. check/pr. giro.

Drikkevarer købes på stedet. Kaffe 10 kr. Anmeldelse til måltider er bindende og skal ske senest den 17. maj.

VEJVISEREN FOR FREDERIKSSUND

Kristendommen er Jesus Kristus, og han er nåden og sandheden. Der gives ingen fremtid for en kirke eller en menighed, hvis ikke hele sandheden får lov at være ledemotivet sammen med nåden. Guds velsignende og rehabiliterende kærlighed. Vor kirke behøver en vision, hvor nåden og sandheden har sin selvfølgelig plads, og jeg ser det som en gudgiven opgave at tale om dette. Vi er ikke alene om dette kald. Der er mange i vor kirke, som vil det samme, bedende, troende mennesker, som bæres af kærlighed til kirken, men som ofte ikke har noget talerør for sine visioner.

Sandheden som består

Hvordan står det til med sandheden i dagens kirke? I visse kredse i Sverige synes der at sprede sig en rædsel for Guds ord. En kirkemusiker underviste vordende præster om kirkemusikkens rødder. Bl.a. talte han om hvilke instrumenter, som bliver brugt i GT's gudstjenester. Han citerede visse bibelsteder. Bagefter kom en kvindelig kandidat frem og kaldte ham fundamentalist. Eftersom han ikke føler nogen dragning i den retning, spurgte han forundret, hvad hun mente. "Du har jo henvist til bibelen hele tiden". Af og til føler jeg det, som vi oplever på ny det, som står om Jesu disciple i Joh. 6,60ff. De sagde om Jesu undervisning: "Dette er hård tale. Hvem kan høre på den?" Disciplene blev forargede over hans tale, og han spurgte: "Synes I dette er anstødeligt?" Og han understre-

gede: "De ord, jeg har talt til jer, de er ånd og liv".

Reduktionsteologien fortsætter at vinde terræn. Der sættes spørgsmålstegn både ved mysteriet i inkarnationen og åbenbaringen i skriften. Det er vor opgave at fremhæve det, som altid har været i kirkens livsstrøm, en klar kilde i modsætning til alle grumsede kilder, som man henter vand fra. Jeg læste en gang en enkelt udlægning af skriften og sandheden, en udlægning, som bruger musikken som billede. Den oplevelse, man har, når man spiller et musikstykke, som blev skrevet for længe siden, kan sammenlignes med den oplevelse man får, når man hører om Jesus i dag. Hver gang musikstykket bliver fremført, bliver dets budskab lige så nærværende, som da det blev skrevet, fordi al musik er udtryk for tidløshed. Musikken overskrider derfor tidens grænser. Den gør f.eks. Mozart til vor samtidige. Men budskabet i hans musik, som overskrider tidens grænser, kan vi kun tage imod, hvis vi helt og fuldt følger de noder, han skrev ned, og som vi har fået overleveret. Hvis vi ikke bryder os om Mozart, holder vi op at spille ham. Men hvis vi spiller Mozart, må vi underordne os den notetekst, han efterlod os og ikke erstatte den med noget andet, skrive om eller forandre. Da bliver det ikke Mozart, men noget andet.

Således er det med sandheden, som Jesus åbenbarede, og som Ånden har givet Kirken som hver

at forvalte i form af hellige skrifter. Man kan lade være at bryde sig om sandheden og ikke lytte til den. Men om man som kirke skal frembære sin herres budskab, da får man holde sig til indholdet i hans budskab og ikke trække noget fra og ikke forkynde et ligesombudskab. Vi møder det ofte nu for tiden - en version af sandheden, som ikke stemmer med det, som Jesus og hans disciple åbenbarede. Da er det noget andet. Da er man på vej til en ny religion. Der gives foruroligende tegn. Vi må være vældig på vagt over for de mest radikale former for feministteologi, som sætter spørgsmålstejn ved alt.

Jesus Kristus er den åndelige virkelighed, som kommer til os i sakramenterne og i Ordet, gennem Herrens tjenere og gennem gudstjeneste og bøn. Således kommer Kristi virkelighed formidlet til os gennem materielle ting, og vi må underordne os disse måder, som Kristi virkelighed når os på.

Tradition og vision

Nåden og sandheden hører uløseligt sammen. Man kan også lege med ordene tradition og vision. Kan man ikke sige, at tradition uden vision bliver tom ritualisme. En vision indebærer, at sind og sjæl strækker sig efter det, som skal være som et springvand i alle former og traditioner: Ånden som Guds inspiration gennem sit nærvær i kirkelivet. Man kan også sige, at vision uden tradition let bliver formløshed, mere show end ordning, som alt liturgisk liv bør have

og har haft i alle århundreder siden de kristne forlod synagogens gudstjenester. Tradition og vision hører uopløseligt sammen.

I vor vision for kirkens fremtid er det ikke spørgsmål, om reparation af kirke og tro, men om en helhedsopfattelse af virkeligheden. Lad os se, hvad George Guiver, en af brødrene i The Community of Resurrection i den engelske kirke skriver i sin bog "Faith in momentum". Det hjælper ikke at se gudstjenesterne som en lille vitaminindsprøjtning. "Shot in the arm syndrome", som han kalder det. Da betragter man gudstjenesterne som en servicestation, the pit på racerbanen for biler. Man må stoppe brat der for at blive opkvikket og hurtigrepareret for siden at kaste sig ind i racerløbet igen. En vild fart i verden, hvor det virkelige liv findes. Nej, gudstjenesterne skal snarere ligne urtehaven. Det drejer sig om vækst og liv. Komposten får tid til at blive til muld, jorden skal bearbejdes omhyggeligt, ellers bliver den bare udpint og producerer lidt. Citat: "Vi så Church of England som en udslidt bil. Vi reparerede karburatoren - nye liturgiske tekster, et par renoverede dæk - bedre økonomi og en del reservedele og forventede, at den skulle fare af sted i hurtigløb. Men benzintanken lækker stadig, gearkassen rasler hele tiden, rattet er ledeløst og livsfarligt. Hvorfor? Vigtige dele har fået en kortvarig reparation. Men det er ikke det hele. Mekanikerne er sig ikke bevidst, at dette er

en magisk, mystisk bil. Nye reservedele hjælper ikke altid. Glem ikke, at Kirken er noget helligt, et mysterium, et gudsfolk, som er syndige og verdslige, men som er sat ind i en fantastisk sammenhæng. Det er det, gudstjenesten skal manifestere". Så vidt den engelske broder. Og der ligger megen visdom i det, han skriver.

Vi genkender det hos os. Ny bibeloversættelse, ny alterbog, nye ritualer, ny salmebog, nye ansatte, bedre lokaler o.s.v. Udmærket i og for sig, men det nytter bare ikke med den slags reparationer. Det bliver traditioner, mønster, ydre ting, som ikke giver kirke og menighed den vitaminindsprøjtning, som behøves. Min vision har naturligvis med fornyelse at gøre. Den begynder med, at kernen i kirke og menighed fordyber sig i den virkelighed, som er Gud, en altid nærværende opstanden og levende Jesus, Helligånden, som ikke bare giver følelserne et puf nu og da, men som gennemsyrrer os, forandrer os, giver os entusiasme for Jesus Kristus, eller med et endnu stærkere ord, hengivenhed for Kristus. Og den hengivenhed får man kun gennem den hellige Ånd. Ånden er dynamisk, når han får lov at komme ind i en kristens liv, uden at han bliver hemmet, hindret af frygt. Den dynamit hører med til min vision. Og gudstjenester, som ikke behøver danseorkester og show, men som afspejler nåden og sandheden i alle de former, som gudstjenestelivet kan have.

Jesus sagde: "Stå op og følg mig", d.v.s. lev på en ny måde. Du er med i Guds rige af nåde. Lev i den nåde. Vi bør stærkere understrege, hvor vigtigt fromhedslivet er. Med alle midler bør vi støtte fastheden, offervilligheden i kristenlivet. Lad os stille krav til hverandre, ikke bare etiske og moralske, men også krav om fromhedsøvelser. Jesus taler meget positivt om det. Vi finder det i bjergprædikenen. At bede, faste, dele med andre, er noget positivt, siger Jesus. Ikke for at gøre sig speciel, men fordi den slags øvelser har større betydning for Kristusbekendelsen end noget andet. Guds rige er ikke bare abstraktioner, men liv, og livet har sine former og sine ofre. Jeg ser ingen anden vej til fordybelse af det åndelige liv end at gøre alvor af sin tro og sit liv, tage konsekvenserne deraf. Vi er under pres i dag, trængt op i et hjørne af mange af kirkens ledere, som ikke vil vide af det, vi står for. Men det har nok altid været sådan med dem, som har talt om fornyelse af det åndelige liv i vor kirke. De blev hårdt kritiseret. Vi tror imidlertid, at virkelig dyb kristen tro vokser frem ved brugen af nådemidlerne. Derfor taler vi så ofte om det. Skulle det koste kritik og trusler, så kan vi trøste os med, at virkeligheden ser sådan ud. Luther tog absolut ikke fejl, da han blandt kirkens syv kendetegn placerede korset, som kirken eller en kristen kan komme til at bære. Derfor ved vi, at vi må have frimodighed i Kristus, udholdenhed

ved Helligånden og fortsætte med at skabe grønne oaser ude i menighederne. Den vision, som kirken behøver, er den sande, fulde og hele kirke, som har Kristus til leder og går med ham.

Måske spørger nogen, hvorfor jeg kun taler om den åndelige side af visionen. Hvor er kirkens engagement i verdens nød, i miljøspørgsmål, i den økonomiske fordeling mellem det fattige syd og det rige nord? Men det er jo det, som kirken sysler med i dag, og som det er helt nødvendigt at være optaget af.

Men fornyelse af det åndelige liv, hører man meget lidt om. Der er ingen balance. Vi savner signaler, visioner om, hvordan Ånden kan forny kirkens medlemmer. Menne-sket består af legeme, sjæl og ånd. Man taler varmt om et helhedsbillede af mennesket. Både legemet og sjælen må have sit. Men ånden, menneskets virkelige samfund med Kristus, hans nærvær i vore liv, er jo det, som bærer hver enkel kristen såvel som kirken. Derfor behøver vi at tale om den åndelige side af de kristnes liv.

Københavns Vesperring

2. Påskedag den 17. april, Hans Egede Kirke, Vardegade.

Kl. 19,00: Festvesper. Prædikant: Pastor Ole Skjerbæk Madsen. Kaffesamvær. Oplæg ved Ole Skjerbæk Madsen til samtale om nyreligiøsitet og kristentro. Aftenen slutter med Completorium.

2. Pinsedag den 5. juni, Bethlehemskirken, Åboulevarden.

Kl. 19,00: Festvesper. Prædikant: Pastor Bjørn Hansen. Kaffesamvær. Oplæg til samtale om spiritualitet i dag. Aftenen slutter med Pinsematutin.

KOMMENTAR HVAD DE DOG SIGER

Af pastor emeritus Poul Ulsdal.

I rubrikken "SØNDAGSORDET" i Jydske Vestkysten den 12. februar 1995 bringer sognepræst Anne

Grethe Christensen, Aal, nogle betragtninger i anledning af en barnedåb. Efter en meget "lyrisk"

indledning går hun over til polemik: "Efter det nye dåbsritual automatiseret 1992, kan man ...vælge den faddertiltale, der begynder sådan: "I, som er forældre og faddere til disse børn, er nu vidner på, at de er døbt... I forældre skal oplære jeres barn i den kristne tro og bede for det, for at det må blive i Kristus.." I denne indskærpes det forældrene, hvad deres opgave er, når bør-

nene er døbt. Det forekommer mig helt overflødigt og ganske unødvendigt at sige til forældrene, at de skal opdrage deres børn i den kristne tro. Selvfølgelig vil forældre, der lader deres børn døbe, også lære børnene kristendom..."

Ak, ja. Så langt fra den danske virkelighed kan man drives af den folkekirkelige ideologi!

TILLÆG TIL DEN DANSKE SALMEBOG

En kritisk gennemgang

Af sognepræst Frede Møller, Hinge.

Fortsat fra Re-formatio nr. 5, 1994

Lad os nu se lidt nærmere på nogle af de digtere, vi har med at gøre i det nye tillæg. Lad os kigge lidt kritisk på nogle af de salmer, de har fået med. Jeg har valgt at standse ved 11 navne, som alle er repræsenteret med flere numre.

K.L. Aastrup

Navnet er kendt allerede fra vor nuværende salmebog, hvor der er fire salmer af ham samt en enkelt oversættelse. Der er 14 salmer af ham i det nye tillæg, og det er der grund til at glæde sig over. Her er der nemlig tale om gedigen salmedigtning i langt de fleste tilfælde. Personligt glæder jeg mig især over, at det nu er muligt at synge salmen

"Det er så sandt, at ingen så", hvor vi finder disse dejlige vers:

Ja, påskens budskab er et ord om, hvad der aldrig sker på Jord; og det et ord, helt stillet blot og værgeløst mod verdens spot.

Men det, som intet øje så, vil kirken holde søndag på og vidne frit, som Ånden bød, om ham, der døden gennembrød. (nr. 819)

Desværre savner jeg her en lidt mere kirkelig melodi! Jeg er ikke i tvivl om, at Viggo Ernst Thomsens melodi nok skal blive populær - ikke mindst blandt unge, men den er nu ikke god i en kirke. Så må vi

hellere bruge "Gør døren høj"!

Johannes Johansen

Biskoppen i Helsingør er naturligvis også repræsenteret med en række salmer, og der er både gode og dårlige ting imellem. Det er herligt, at vi nu kan få lov til at synge "Det var ikke en nat som de andre", nr. 791, som vi kender fra Hjemlandstoner, og som er noget af det bedste, vi har fra denne mands hånd. Den har samtidig en helt igennem vidunderlig melodi af Axel Madsen. Den vil jeg glæde mig til at bruge til jul. Der er også grund til at glæde sig over børnehøstsalmen "Nu går vi glad vor kirkegang" samt den dejlige "Du, som har tændt millioner af stjerner" med den flotte melodi af Erik Sommer. Bryllupssalmen "I blev skabt som mand og kvinde" skal nok blive en landeplage, men her ville jeg foretrække, at man som melodiforslag havde anført "Herre, jeg vil gerne takke.." Den anden er der for megen julestemning i!

Desværre er der også nogle slemme "nitter", når det drejer sig om Johansens salmer. Den folkekirkelige "Vorherre-teologi" skinner igennem, når han digter om dåben (nr. 855) og om gudstjenesten (nr. 859). Selvfølgelig må det gerne betones, at Herren er med os, og at himlen står os åben, men hvad med troen? Var det ikke *discipline*, der fik disse løfter? Vældig stærk betones det, at "det navn blir aldrig slettet ud, vi fik hos dig i dåben." Nuvel, det *kan* forstås rigtigt, men der er

unægtelig også basis for trygt at gå videre med den sorgløse barnedåbspraksis! "Du kræved ingenting af os, men gav os alt i eje, selv om du vidste, vi i trods gik bort fra dine veje", hedder det (nr. 859,v. 2). I forbindelse med Johs. Johansen et lille hjertesuk: Er det virkelig nødvendigt med de "afklippede" ord. Måske er det mig, der er håbløs gammeldags, men jeg bryder mig nu ikke om, når der står "sa" i stedet for "sagde", "gir" i stedet for "giver", "li'som" i stedet for "ligesom" osv. Jeg synes ærlig talt, det er for dårligt! Det kan gå an i en konfirmationssang, men da ikke i en salme!

Holger Lissner

Sognepræsten i Sdr. Bjert ved Kolding har otte salmer med i det nye tillæg. Også her er der "nitter" imellem. En salme som nr. 874 lukker for mig at se døren op på vid gab, når det drejer sig om frelsen og evigt liv. Melodimæssigt har han været uheldig med nr. 773, hvor menigheden må klare sig med en rockmelodi som eneste tilbud! Igen vil jeg tro, at melodien er fin på en ungdomslejr, men ikke i en kirke, hvor organisten nærmer sig de 70!

Der er også fremragende ting af Holger Lissner med fx nr. 809, "Jesus var bange i ørkenes sand" med en fin melodi af Erik Sommer - en salme, som på en god måde udtrykker Jesu angst, nr. 860, "Du fylder mig med glæde" og ikke mindst nr. 881, "Her må alle blomster dø", der har en fremragende melodi af As-

ger Pedersen, som fint illustrerer modsætningen mellem den jordiske smerte og den himmelske glæde. Jeg glæder mig også over nr. 846, "Gud Herrens ord kom til Abraham", hvor Lissner selv har skrevet melodien, som dog nok også hører til dem, de lidt ældre vil have svært ved at synge og spille. Men teksten er fremragende, og for en gangs skyld har vi her både dommen og frelsen med, når det i sidste vers lyder:

Gud Herrens ord går også ud en-
gang
med domsbasuner og med engle-
sang:
"Drag ud, min søn, og hent folket
hjem,
til dom og til frelse du føre dem,
for her i himlen ligger det forjættede land."

Svein Ellingsen

Sådan hedder en lidt ældre norsk digter, som har fået hele 12 salmer med i det nye tillæg. De fleste af dem er gode. Skal jeg fremhæve et par, jeg særlig glæder mig over, vil jeg nævne nr. 854, "Fyldt af glæde over livets under". Her er der hele tre melodiforslag, men jeg foretrækker absolut den, der er skrevet af Egil Hovland. Her har vi en ny dåbssalme, som simpelthen *må* med i en kommende salmebog. På en fin måde betones også her troen, når det hedder:

Ved dit værk, ved kærlighedens
vilje,

er vi født på ny til liv i Kristus,
til et åbent liv i tro og tillid.

På samme måde slutter salmen med bønne "Herre, skænk os troen fuld af glæde!" Den anden, jeg vil nævne, er nr. 861, som er beregnet til brug i forbindelse med skrifttemål. Godt at få "Det glemte nådemiddel" nævnt ved navn i et nyt salmebogstillæg! Forhåbentlig kan det medvirke til, at flere præster og lægfolk får øjnene op for den vel-signelse, der er gemt i at gøre brug af det!

Lars Busk Sørensen

Lars Busk Sørensen er navnet på en lidt ældre dansk digter. Her er jeg ikke nær så begejstret, må jeg indrømme. Han har en tendens til det mystiske, det spidsfindige. Der er en rimelig god julesalme "Der går i nat et glædesbud" (nr. 786), men Willy Egmoses melodi er for vanskelig. Nr. 842, "Überørt af byens travlhed" er spændende at læse. Den handler om kirkehuset, der med sin stilhed og sit budskab får os til at føle, at vi står på hellig grund, og at livets mening lyder fra vor skabers egen mund! Det lyder ikke så dårligt. Klaus Brinchs melodi er lige så spændende som teksten og meget iøjrefaldende. Men - men! Det er da ikke nogen salme, er det? Jeg ville med glæde synge den, hvis den stod i Højskolesangbogen, og en dygtig pianist spillede til, men da ikke i en kirke - med orgelmusik til! Selv om den nok så meget *handler* om kirken...

"Lazarus, i morgenlyset" hedder en anden af Lars Busk Sørensens salmer (nr. 804). Her bliver digteren alt for spekulativ. Sandelig om han ikke her kan finde på at bruge udtryk som "billedets abstrakte kliniske forsvindingspunkt", ligesom han taler om "en gudsendt morgenlatter", der løser op for Lazarus' knuder! Jeg ved virkelig ikke, hvad det er for en morgenlatter! I min bibel står der ikke noget som helst om, at Lazarus var ved at dø af grin over det, der skete! Heller ikke, at Guds egen søn stod og lo, sådan som Lars Busk Sørensen skriver!

Nævnes bør også nr. 808, "Det kolde månelys ned mellem vinter-sortede grene", som egentlig ikke er så dårlig. Men om jeg begriber, at man her kan finde på at anføre "Vidunderligst af alt på jord" som melodiforslag! Det må da være en vits?

Hans Anker Jørgensen

Hans Anker Jørgensen er student-er- og sognepræst i København, og han er for mig at se salmebogstillæggets problembarn nr. 1. Hele 14 "salmer" har han med i tillægget, og det er alt, alt for meget. Alene det afslører jo, at udvalget må have haft en noget skæv sammensætning, når man har fået så mange sange med. Ja, jeg kalder dem sange, for andet og mere er det bestemt ikke, når han skriver "Biler dytter, klokker ringer", nr. 774, og "Alt kom væltende hulter til bulter", nr. 672, eller hvad de nu hedder. Jeg er

ikke i tvivl om, at manden kan skrive, men *indholdet*! Ak og ve! Der er dog en enkelt, jeg har sat + ved. Det er nr. 771, "Når jeg er træt og trist, når modet svigter". Her er der kun en enkelt linje, jeg er lidt betænkelig ved. Jeg ved ikke rigtig, om det går an at henvende sig til Gud med denne bøn: "Min ven, så bliv min Gud og arbejdsgiver." Til gengæld er Lasse Lunderskovs melodi dejlig, så den retter noget op på det. Samme melodi skal for øvrigt bruges til en anden tekst af samme forfatter, nemlig den førømtalte aftensang "Nu svinder dagen bort bag aftenskyer", nr. 903. Jamen det er da en god, jordnær sang, som passer fint ind i Højskolesangbogen, men absolut intet har at gøre i kirken! Den skildrer byens hverdagsliv med ægteskabelige skænderier, bleskiftning, øl, vin og nervemedicin, men der er nu ikke meget om Gud i den! Igen er det, som om *vort eget* kommer til at spille en kolossal rolle, så man uvilkårligt kommer til at tænke på Peter Plys, der helst vil høre en historie om sig selv. Helt galt går det i vers 6, hvor det hedder:

Jeg sætter mig i krogen, som jeg
plejer,
og drikker mig en stille aftenbajer.
Den dag, der gik, var ikke af de
bedste.

Endnu et glas er tømt,
endnu engang forsømt
min Gud og næste.

Hvad mon afholdsfolkene vil sige

til at synge de linjer?

Bedre bliver der ikke, når vi kigger på nr. 795, "Vi tror ikke på løgn og reklame", som ovenikøbet skal syn- ges på den dejlige melodi til "Det var ikke en nat som de andre". Har Axel Madsen virkelig sagt ja til det? Egentlig står der mange gode ting i denne sang, fx et nej til stjernerneksperter og materialisme. Men det er nu alligevel strengt at skulle synge "Vi tror ikke på hellige skrifter eller dogmer og borgermoral"! Læs lige 2. Tim. 3, 16 og sammenlign med apostelen Paulus' tro! Og så ikke ét ord mere om Hans Anker Jørgensen! Lykkeligvis hedder komponisten til en del af hans sange Merete Wendler, og det betyder, at de mere eller mindre er umulige som menighedssang.

Lisbeth Smedegaard Andersen

Lisbeth Smedegaard Andersen har fem salmer med i det nye tillæg. Hun er bestemt en god digter, men sommetider har hun det med at bruge ejendommelige, fortænkte udtryk. I nr. 810, "Så bøjed den dødsdømte nakken", optræder der fx et mærkeligt fænomen, som hun kalder "en vingeskudt fugl gennem grus." Er det ikke lige lovlig svært?

Derimod kan jeg godt lide nr. 777, "Du fødtes på jord". Erik Haumanns melodi er desværre ikke særlig iørefaldende. Bedre er hans melodi til nr. 822, "Med Thomaskravet står vi her", og det er absolut en tekst, der vinder ved nærmere eftertanke. Tanken om, at han stadig kommer til os gennem hver

en lukket dør er nok værd at fastholde:

Da kommer du igen til os,
hver lukket dør-hver tvivl til trods-
med ord, vi kan fornemme.
Bag det, som vore øjne ser:
lidt vin, lidt brød - og intet mer!
dér hører vi din stemme.

Jørgen Michaelsen

Jørgen Michaelsen, tidligere sognepræst på Djursland, er også en habil salmeskriver. Hans Hellig tre Konger salme, nr. 797, er nu lige lovlig revyagtig. Den kan jeg ikke synge uden at tænke på "Folk og røvere i Kardemomme by", men det skulle ikke undre mig, om det også er meningen! Jeg synes bare ikke, at det er nogen *god* idé! Fuzzy har skrevet melodi til. Det bliver det ikke stort bedre af!

Helt anderledes gods er der i nr. 799, "Han trådte ind iblandt os", hvor Jørgen Michaelsen virkelig viser sine evner, når han digter om den fred, som kom med Jesus Kristus, men som ofte skaber splid:

Han træder ind iblandt os,
så er vor fred forbi,
den fred, vi ville fredes
og frede andre i.

Johannes Møllehave

Jo, han *måtte* naturligvis med i et nyt salmebogstillæg! Ingen er vel i tvivl om, at denne mand har formidable evner til at skrive og digte. Men hans salmer er nu ikke noget særligt. Der er kommet fem med i

tillægget. Hans julesalme om hyrderne på marken er ganske sød, og pudsigt er det at bemærke, at det, som var en almindelig nat i Møllehaves digt, bliver pludselig det modsatte i det næste digt, hvor det hedder: "Det var ikke en nat som de andre..." Nå, ved nærmere eftertanke er begge dele vel egentlig rigtige!

Jens Rosendal

Jens Rosendal er navnet på en ældre højskolelærer i Løgumkloster, som har fået tre salmer med. Også han er bestemt en god digter, der tænker dybt over tingene. Men jeg synes, han er svær at forstå! Takket være Peter Møllers gode melodier tror jeg, at nr. 840, "Du, som ud af intet skabte" nok har en fremtid.

Eyvind Skeie

Eyvind Skeie er den sidste, jeg vil standse ved i denne gennemgang, og det hænger sammen med, at denne forholdsvis unge norske præst er repræsenteret med tre salmer, som er rene perler efter min mening. Nr. 783 og 784 er to Maria-salmer, og hvor er det velgørende, at vi nu også kan synge den slags i en luthersk kirke! I begge tilfælde er der ovenikøbet en god melodi. Det gælder også nr. 828, "En dag skal Herrens skaberdrømme møde". Her tænker jeg især på

Axel Madsens melodi.

Tillæg til tillægget

Til sidst i tillægget får vi så et noget overraskende afsnit, som dels rummer nogle salmer fra Det Gamle Testamente, dels nogle lovsange fra Det Nye Testamente. Endelig kommer der så også nogle få bibelvers og bibelkanons samt en række liturgiske sange. Det er spændende, at man fra udvalgets side har turdet tage disse ting med, og endnu mere spændende er det at se, om nogle af disse ting vil "slå an" og blive brugt i vor kirke. Jeg må indrømme, at jeg stiller mig noget tvivlende, når det drejer sig om de bibelske salmer. Personligt holder jeg meget af den gregorianske sang, ligesom jeg har flere gramfonoplader med engelsk tidesang. Jeg tror bare ikke, det nogensinde vil kunne lade sig gøre at få menigheden til at synge disse ting! Det går nok helt anderledes let med de anførte bibelkor, ligesom jeg forudser, at Taizé-sangen "Syng lovsang, alle lande" hurtigt vil blive kendt og elsket!

Men alt i alt: Salmebogstillægget er kommet, og der er så mange gode ting i det, så det fortjener at blive brugt! Lad os så kun håbe og bede til, at det bliver det bedste, der overlever i en kommende salmebog.

KIRKELIG FAMILIELEJR 1995

"Se, hvor godt og lifligt er det, når brødre bor tilsammen!" (Ps. 133, 1).

Fra mandag den 10. til mandag den 17. juli på Sundeved-Centret, Stenderup Kirkebakke 4, Nybøl, 6400 Sønderborg.

Mandag den 10. juli: ankomst i løbet af eftermiddagen. Kl. 17,00: Højmesse, Prædikant Erik Sloth, Bevtofte. Kl. 18,00: Aftensmad og velkomstaften.

Dagligt program:

7,30: Morgenmad
8,30: Morgensang i kirken
10,00: Bibeltime / børnepasning
12,00: Frokost
Eftermiddag: Leg, udflugter o.l.
17,20: Procession og aftensang i kirken.
18,15: Middag
19,30: Flaget tages ned, derefter aftenprogram: lejrball, oplæsning, fællessang, kaffe o.l.
21,30: Aftenbøn i kirken.

Torsdag den 13.

8,30: Højmesse. Prædikant: Peter Østerby-Jørgensen. Derefter dagen til fri disposition indtil aftensang; der søges arrangeret en fælles udflugt.

Søndag den 16.

8,00: Morgensang i kirken
8,30: Morgenmad
9,45: Skriftemål
10,00: Højmesse. Prædikant Erich Alshauge.
12,00: Festlig søndagsmiddag (også for evt. gæster).

Mandag den 17.

8,30: Morgensang
Derefter opbrud inden middag.

Bibeltimer:

Tirsdag: Erik Ransby, Avenstoft: "Kyrie" - Herre, forbarm dig.
Onsdag: Kim Thinggaard, København: "Gloria" - Lovsangen.
Fredag: Olav Fog, Blåhøj: "Sanctus" - Hellig er Herren.
Lørdag: Jais Tinglund, Farsø: O, du Guds Lam.

Priser: Hele centret lejes for 1.500 kr. pr. døgn, i alt 10.500 kr. Dette beløb deles ligeligt mellem de tilmeldte voksne. I 1994 betalte hver voksen 550 kr. Der er plads til at campere - med vogn eller telt; campister kan muligvis få et nedslag i prisen.

Spisning: Alle spiser i fællesskab. Prisen for fuld kost kan først meddeles ved lejrens slutning; som udgangspunkt sættes på 200 kr. pr. voksen, mindre børn 100 kr.

Nærmere oplysninger og tilmelding senest den 29. maj til: Sognepræst Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup Præstegård, 7950 Erslev Mors, tlf. 97 74 10 76. Lejren tilrettelægges og ledes af præstefamilierne Mortensen, Tinglund og Østerby-Jørgensen. Køkkenet ledes af Knud Christensen.

RESERVERET POSTVÆSENET

RE-FORMATIO

udgives af

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Ansvarshavende redaktør:

Sognepræst Knud Christensen,

Kirkegade 9, 3600 Frederikssund.

Telefon 42 31 03 39.

Redaktionsudvalg:

Pastor Poul Ulsdal,

Kirkegade 88, 6700 Esbjerg.

Sognepræst Peter Østerby-Jørgensen,

Galtrup, 7950 Erslev Mors.

Pastor Jais H. Tinglund,

Nørregade 54B, 9640 Farsø.

Ekspedition:

Bladet koster 80 kr. årligt i abonnement, for studerende 50 kr. årligt. Beløbet indbetales til FKF's kasserer, bogholder Jørgen Poulsen, Christianshavns Voldgade 43, 3th. 1424 København K. Tlf. 31 57 53 16.

Postgiro 2 08 81 42.

Re-formatio's Forlag:

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE's Forlag, Præstegårdsvej 11, Blåhøj, 7330 Brande. Telefon 75 34 50 61.

Ekspedition og daglig ledelse:

Poul Ulsdal, Kirkegade 88, 6700 Esbjerg.

Telefon 75 13 81 05. Postgiro 5 61 60 50.

Fællesskabet

KIRKELIG FORNYELSE

Formand:

Sognepræst Olav Fog, Præstegårdsvej 11, Blåhøj, 7330 Brande. Tlf. 75 34 50 61

Bestyrelsen i øvrigt:

Kirketjener Kate Pedersen,

Storkens Kvarter 5B, 2620 Albertslund.

Sognepræst Bjørn Hansen, Vardegade 14, 2100 København Ø.

Bogholder Jørgen Poulsen, Christianshavns Voldgade 43, 3th., 1424 København K.

Sognepræst Frede Møller, Hinge Præstegård, 8620 Kjellerup.

Medlemmer betaler 160 kr. årligt til fællesskabet. Dette beløb omfatter også abonnement på Re-formatio. Ægtepar 200 kr. Studerende og pensionister betaler 100 kr. for enkeltmedlemskab. Pensionistægtepar 120 kr.

INDHOLD - NR. 2 - APRIL 1995 38. ÅRGANG

<i>Fog, Olav:</i> LM's nadverbeslutning	30
<i>Christensen, Knud:</i> Et bispevalg	35
<i>Gärtner, Bertil E.:</i> Virkelighed og vision	37
<i>Ulsdal, Poul:</i> En kommentar	48
<i>Møller, Frede:</i> Tillæg til Den danske Salmebog	49